

РЕЦЕНЗІЯ

кандидата педагогічних наук, доцента

Степанова Людмила Василівна

на кваліфікаційну наукову працю

Ян Пенфея

«Методика фахової підготовки майбутніх викладачів вокалу України і Китаю на засадах європейської вокальної культури»,

представлену на здобуття наукового ступеня доктора філософії
зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво)

Актуальність дисертаційного дослідження зумовлена зростаючими вимогами до професійної підготовки вчителя музичного мистецтва як творчої, адже в умовах глобалізаційних змін, міжкультурної взаємодії та активного розвитку академічної мобільності значно зростає потреба в осмисленні й оновленні методичних підходів до підготовки фахівців мистецько-педагогічного профілю.

Особливої важливості тема набуває у зв'язку з нагальною необхідністю інтеграції європейської вокальної традиції – як фундаментальної основи академічного вокального мистецтва – в освітній процес закладів вищої мистецької освіти України та Китаю. Саме європейська вокальна культура, зокрема її італійська, німецька та французька школи, протягом століть залишаються зразком професійної досконалості, стилістичної глибини й художньої виразності, що становить методичне підґрунтя для формування виконавської та педагогічної компетентності майбутніх викладачів вокалу.

Дослідження заявленої дисертантом теми здійснено на засадах вивчення й узагальнення даних широкого загалу наукових і методичних джерел як українських, так і зарубіжних науковців, зокрема – і праць молодих китайських учених. У цих дослідженнях увага приділена важливим питанням, дотичним змісту даної роботи. Це дозволило здобувачеві виявити наявність суперечностей між потужними здобутками в галузі музичної педагогіки щодо методів і технологій підготовки здобувачів вищої освіти в галузі музичного мистецтва до виконавської й музично-педагогічної діяльності та недостатньою розробленістю питань підготовки майбутніх викладачів вокалу України й Китаю до використання педагогічного потенціалу європейської вокальної спадщини; активним дослідженням проблем формування вокально-виконавської майстерності та недостатньою увагою до питань її інтеграції із

загальномистецькою компетентністю, яка становить підґрунтя глибокого пізнання й стилістично-достовірного інтерпретування художньо-образного змісту вокальних творів різних напрямів і стилів; плідними здобутками щодо творчого впровадження методів формування фонаційно-виконавських навичок, запозичених з досвіду італійського бельканто і недостатньою увагою до цінних ідей і методів навчання співу, що склалися в різних історико-стильових і мистецько-національних європейських культурах.

Актуальність досліджуваної проблеми, недостатній рівень теоретичної та практичної її розробленості, а також значущість виявлених дисертантом суперечностей зумовив вибір теми дослідження: «Методика фахової підготовки майбутніх викладачів вокалу України і Китаю на засадах європейської вокальної культури».

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційне дослідження входить до тематичного плану науково-дослідних робіт Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», є складником наукової теми кафедри музичного мистецтва і хореографії факультету музичної та хореографічної освіти «Теорія і методика підготовки майбутніх фахівців мистецького та мистецько-педагогічного профілю в контексті соціокультурної парадигми».

Тему дисертаційного дослідження затверджено на засіданні вченої ради Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського» (протокол №7 від 24.12.2024 року).

Мета дослідження полягає в теоретичному обґрунтуванні, розробці та експериментальній перевірці ефективності методики підготовки майбутніх викладачів вокалу України і Китаю до фахової діяльності на засадах європейської вокальної культури.

Відповідно поставленої мети в роботі вирішується комплекс завдань, які полягають у:

1. Висвітленні сутності понять «підготовка», «вокальна підготовка», «вокальна культура» та «підготовленість магістрантів України і Китаю до викладання вокалу».
2. Обґрунтуванні компонентної структури підготовленості майбутніх викладачів вокалу до фахової діяльності.
3. Розробці методологічних й методичних засад підготовки здобувачів України і Китаю до викладання вокалу на засадах європейської вокальної культури.

4. Визначенні критеріїв, показників і методики діагностики виявлення рівнів підготовленості майбутніх викладачів вокалу до фахової діяльності.
5. Експериментальній перевірці ефективності обґрунтованої методики підготовки майбутніх здобувачів України і Китаю до викладання вокалу на засадах європейської вокальної культури.

У роботі коректно визначено об'єкт дослідження – процес підготовки майбутніх викладачів вокалу України й Китаю до фахової діяльності. Предметом дослідження обрано методику підготовки українських і китайських магістрантів до викладання вокалу на засадах європейської вокальної культури.

Аналіз змісту дисертації свідчить про достатньо високий **ступінь обґрунтованості й достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій дослідження**. Теоретико-методологічні засади дисертаційної роботи складають філософські праці в галузі філософії, естетики, культурології, мистецтвознавства, музичної психології, психофізіології, нейропсихології, педагогіки мистецької освіти, в яких осмислюються роль мистецтва в розвитку суспільства та світоглядного, духовного становлення і національної самосвідомості особистості, властивості музичного мистецтва як художнього виду діяльності та особливості його прояву в галузі вокальної культури, дослідженнях індивідуально-психофізіологічних властивостей і своєрідної ментальності народів Сходу й Заходу, ролі середовища, музично-освітньої системи і методики вокальної підготовки майбутніх викладачів вокалу в задоволенні потреб суспільства до діяльності спеціалістів, здатних до творчої самореалізації й постійного самовдосконалення.

Переконливою є **наукова новизна результатів дослідження**. Вагомим науковим здобутком дисертанта є те, що вперше запропоновано комплексний підхід до вирішення проблеми фахової підготовки майбутніх викладачів вокалу в умовах міжкультурної взаємодії та науково обґрунтовано методику вокальної підготовки здобувачів вищої мистецько-педагогічної освіти України і Китаю на основі засвоєння європейської вокальної культури як цілісного художньо-педагогічного феномену; уперше запропоновано методичну модель експериментальної підготовки, яка ґрунтується на сукупності наукових підходів: культурологічному, рефлексивному, мистецько-компетентнісному, особистісно-персоналізованому та комунікативно-синергійному та реалізується через систему принципів, серед яких: розширення меж вокально-фахової освіченості й художньо-асоціативних уявлень завдяки збагаченню досвіду пізнання суміжних

видів мистецтва; технологічності формування інтелектуально-мистецьких і вокально-практичних (інтерпретаційно-виконавських та педагогічних) навичок в їх взаємозв'язку і взаємодоповненні; упередження типових для викладачів-початківців помилок за рахунок набуття узагальнено-інтегративних знань та спрямованості рефлексивно-свідомої самооцінки на самокорекцію й самовдосконалення; індивідуалізовано-гармонічного варіювання навчальних завдань; багатовекторності фахової самореалізації, побудованої на засадах діалогічно-творчого стилю педагогічного спілкування.

Наукову новизну становить також обґрунтування педагогічних умов, необхідних для реалізації авторської методики: забезпечення художньо-креативного освітнього середовища для стимулювання самостійності й творчої активності здобувачів у процесі опанування європейської вокальної спадщини; спонукання до збагачення мистецької обізнаності, спрямованої на вдосконалення підготовки майбутніх викладачів вокалу України й Китаю до фахової діяльності на засадах опанування європейської вокальної культури; органічне сполучення традиційних та інноваційних технологій підготовки майбутніх викладачів вокалу України й Китаю до фахової діяльності у процесі опанування європейської вокальної спадщини.

Уточнено сутність поняття «європейська вокальна культура» у контексті фахової підготовки викладачів вокалу як системного компонента загальної художньо-педагогічної культури.

Безперечним є **практичне значення результатів дослідження**, яке полягає в доцільності впровадження розробленої методики підготовки майбутніх українських і китайських викладачів вокалу на засадах європейської вокальної культури, використанні критеріально-діагностичного механізму вияву рівнів підготовленості здобувачів до вокально-фахової діяльності за обґрунтованими критеріями – персоналізовано-мобілізаційним, художньо-когнітивним, виконавсько-інтерпретаційним та досвідно-результативним з відповідними показниками і ознаками прояву. Пропонована методика може застосовуватися в процесі самоосвіти й самовдосконалення майбутніх магістрантів музичного мистецтва, викладачів вокалу освітніх закладів різного кваліфікаційного рівня, а також у системі підвищення кваліфікації українських і китайських фахівців.

Повнота викладу результатів дослідження в опублікованих працях. Основні результати дисертації висвітлено у 8 публікаціях, виданих українською та англійською мовами, з яких 1 одноосібна стаття у наукометричному виданні,

3 статті – у наукових фахових виданнях України, одна з яких одноосібна і дві – у співаторстві, та 4 – апробаційного характеру, з яких 3 у співаторстві.

Оцінка змісту й оформлення дисертації. За структурою та змістом дисертація відповідає діючим нормативним документам. У тексті дисертації відображено основні положення, результати і висновки здійсненого Ян Пенфеем дослідження.

Дискусійні питання та зауваження. Позитивно оцінюючи дисертаційне дослідження Ян Пенфея, вважаємо за необхідне висловити деякі побажання і рекомендації:

1. У дослідженні надано коректне визначення критеріїв та показників оцінювання рівнів підготовленості майбутніх викладачів вокалу до фахової діяльності. Водночас звертає на себе увагу той факт, що діагностику рівнів підготовленості студентів-вокалістів до майбутньої фахової діяльності за першим критерієм проведено виключно методом тестування. Чи розглядалися альтернативні або додаткові діагностичні засоби, які б дозволили забезпечити більш комплексне оцінювання?

2. У роботі подано значну кількість музичних творів різних європейських стилів із посиланнями на приклади їх виконання відомими співаками. На нашу думку, доцільним було б сформулювати повний перелік цих творів та представити його у вигляді окремого додатка, що сприяло б більшій систематизації матеріалу та зручності для подальшого використання.

Зазначені вище зауваження і побажання не впливають на загальну позитивну оцінку виконаної Ян Пенфеем дисертаційної роботи, якій притаманні оригінальність застосованих методів і технологій фахової підготовки майбутніх викладачів вокалу України і Китаю, наукова новизна, високий теоретико-методологічний рівень, глибина підходів авторської методики фахової підготовки майбутніх викладачів вокалу України і Китаю на засадах європейської вокальної культури.

Висновок. Дисертаційна робота Ян Пенфея «Методика фахової підготовки майбутніх викладачів вокалу України і Китаю на засадах європейської вокальної культури» є завершеним науковим дослідженням, виконаним автором самостійно на актуальну тему. У дослідженні представлено обґрунтовані наукові результати, які в цілому забезпечують вирішення конкретного наукового завдання, важливого для подальшого розвитку теорії та методики музичної освіти. Робота виконана з дотриманням принципів академічної доброчесності.

Вважаємо, що представлена дисертаційна робота за актуальністю, науковою новизною і практичною цінністю, обґрунтованістю і достовірністю, отриманих результатів, повнотою їх викладення в опублікованих дисертантом наукових працях відповідає чинним вимогам наказу Міністерства освіти і науки України № 40 від 12.01.2017 р. «Про затвердження вимог щодо оформлення дисертації» (zareєстрованого в Міністерстві юстиції України від 03 лютого 2017 р. за № 155/30023), Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії (Постанова Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 р. № 44, зі змінами, Постановою КМ № 341 від 21.03.2022), а її автор, Ян Пенфей, заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 014 Середня освіта (Музичне мистецтво).

Рецензент —

кандидат педагогічних наук,

доцент, завідувач кафедри

музичного мистецтва і хореографії

ДЗ «Південноукраїнський національний

педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Людмила СТЕПАНОВА

